

DIVERCITY

1. Ποιές είναι οι καταβολές του έργου σας; Ποιές είναι οι σημαντικότερες αναφορές, αρχιτεκτονικές τάσεις, ακαδημαϊκές επιδράσεις, προσωπικά βιώματα ή άλλα πολιτισμικά στοιχεία τα όποια έχουν διαμορφώσει την αισθητική ιδεολογία σας;

Τό έργο μας είναι αφήγηση μικρών ιστοριών με συγκεκριμένη πλοκή. Περισσότερο από μεγάλες ιδέες και μανιφέστα, ψάχνουμε ποιότητες που επιτρέπουν καθημερινές ιστορίες διαφορετικών ανθρώπων σε διάφορες χρονικές στιγμές να αναπτυχθούν στον χώρο ή σε μία αλληλουχία χώρων (sequence of spaces), με συγκεκριμένη λειτουργία. Ο χώρος είναι για μās αφορμή για συζήτηση, μέσα και έξω από την αρχιτεκτονική. Μās ενδιαφέρει τό λεξιλόγιο με τό όποιο ό Enki Bilal και ό Ridley Scott σκιτσάρουν τό μέλλον με εικόνες που χρονικά θά μπορούσαν νά αναφέρονται πίσω στό παρελθόν. Οί

2. Ποιά είναι ή σχέση του έργου σας με τόν τόπο; Τί βαρύτητα έχει γιά σās ή σχέση με τόν τόπο (ή τούς τόπους) όπου έχετε ζήσει, εργάζεστε ή παρεμβαίνετε; Η σχέση αυτή διαμορφώνεται από προσωπικές επιλογές ή από τίς δεδομένες συνθήκες με τίς όποιες βρίσκεστε αντίμέτωποι;

Στή σχέση του έργου μας με τόν τόπο υπάρχει μία ενδιαφέρουσα ιδιαιτερότητα. Τά έργα μας είναι κυρίως στην Έλλάδα, τή στιγμή που έμεις ζούμε στό Λονδίνο. Αυτή ή απόφαση πάθηκε πριν από τρία χρόνια, σε μία προσπάθεια νά εντάξουμε τό αρχιτεκτονικό μας λεξιλόγιο σε μία πιο «διεθνή» συζήτηση και νά δούμε πώς στοιχία τής τοπικής μας αρχιτεκτονικής, όπως π.χ. ύλικά και

3. Ποιά είναι ή επίδραση των ψηφιακών μέσων επικοινωνίας και ενημέρωσης στην αρχιτεκτονική σας; Πώς επηρεάζονται ό τρόπος εργασίας σας και τό περιεχόμενο του έργου σας από τό διαρκώς εξελισσόμενο περιβάλλον των νέων μέσων;

Ζούμε σε μία εποχή ψηφιακής πυκνότητας και κανείς δέν γνωρίζει αν βρισκόμαστε στα μέσα ή μόλις στην αρχή της. Μιλάμε γιά εικονική, επαυξημένη (augmented), μεικτή πραγματικότητα και πλοηγούμαστε μέσα σε χώρους χωρίς τούς περιορισμούς τής ύλης και τής φυσικής. Δαναίζουμε λογικές και λειτουργικές διαδικασίες από άλλες επιστήμες, όπως ή βιολογία, ή γενετική, ή ρομποτική και δοκιμάζουμε αλγοριθμικές-παραμετρικές μεθοδολογίες προσέγγισης του χώρου. Ο φυσικός χώρος διαδρά με τόν χρήστη, δέχεται και

κορεσμένοι δρόμοι του Blade Runner, ή όπτικοποίηση του ούτοπικού από τόν Syd Mead και ή δραματικότητα που δημιουργεί στην όμώνυμη ταινία ό χειρισμός του φωτός από τόν Frank Miller. Η αρχιτεκτονική διάσταση στις πτυχώσεις των ρούχων του Hussein Chalayan και ή σχέση του σώματος με τό ρούχο και τόν χώρο. Τά τοπία του Matthew Barney στό Cremescent που θυμίζουν κάτι από χώρο του Matta Clark ή τής Rachel Whiteread και τά storyboards που κρύβονται πίσω από κάθε τού έργο.

τεχνοτροπίες, μπορούν νά εμπλουτιστούν και/ή νά εμπλουτίσουν σύγχρονες διεθνείς αρχιτεκτονικές τάσεις, χωρίς νά χάνουν τή ταυτότητά τους. Πρόκειται, ουσιαστικά, γιά μία καθημερινότητα στην όποια συνυπάρχουν δύο πραγματικότητες: τά έργα στην Έλλάδα με ένα σύστημα πληροφοριών, εργασιακό περιβάλλον παραστάσεις κυρίως στό Λονδίνο.

λαμβάνει μηνύματα, καταγράφει, επικαιροποιείται και αποκτά «ζωή», πέρα από τήν ύλική του ύπόσταση. Στο έργο μας μās ενδιαφέρουν κυρίως δύο θέματα. Τό πρώτο αφορά τή διάδραση του χρήστη με τόν χώρο που δημιουργούμε και ό τρόπος καταγραφής τής σχέσης αυτής. Τό δεύτερο, ή μεθοδολογία προσέγγισης των αρχιτεκτονικών θεμάτων μέσα από σειρά παραμέτρων που μπορούν νά τροφοδοτήσουν τόσο τό πρόγραμμα όσο και τή μορφή του ζητούμενου χώρου.

Πώς πιστεύετε ότι θά είναι οι επιδράσεις τής τρέχουσας οικονομικής κρίσης στην αρχιτεκτονική; Θεωρείτε ότι ή κρίση θά μεταβάλλει τόν τρόπο με τόν όποιο ανακαλύψετε και άσκεϊτε τήν αρχιτεκτονική;

Οι επιδράσεις τής τρέχουσας οικονομικής κρίσης στην αρχιτεκτονική άφορούν δύο επίπεδα. Τό πρώτο, τό όποιο δέχεται τό μεγαλύτερο πλήγμα, έχει νά κάνει μέ τήν αρχιτεκτονική που ζητείται. Εκεί, καλούμαστε νά άπαντήσουμε στό τί πραγματικά χρειαζόμαστε και γι'αυτό, τί προτείνουμε και πώς τό κατασκευάμε με τούς νέους οικονομικούς όρους, μακριά από αισθητικές και στυλιστικές υπερβολές που οι καιροί επέτρεπαν πριν πολύ πρόσφατα. Τό δεύτερο άφορα τό θεωρητικό επίπεδο τής αρχιτεκτονικής, τό όποιο, αντίθετα, μοιάζει νά ενδυναμώνεται. Στή νέα οικονομική κρίση, ό ακαδημαϊκός πυρήνας ενισχύεται στο κόσμο που επιστρέφει στό πανεπιστήμιο γιά νά δει πώς ή αρχιτεκτονική μπορεί νά άπαντήσει στό νέα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα.

1. Δημήτρης Τραβασάρος. Κεφαλονιά. Γενική φωτορεαλιστική άπεικόνιση. 2. Μετασκευή κτιρίου Δοξιάδη σε συγκρότημα κατοικιών. Νυχτερινή φωτορεαλιστική άπεικόνιση τής όλης από τήν όδω Παναγιώτου Συνδέσμου. 3. Μονοκατοικία. Ψυχικό. Πρόπλασμα τής κατοικίας.

4. Christina Achtypi Hotel, Kefalonia. View looking down over site. 2. Conversion of the Doxiadis Associates office building into apartments. Night view of Stratiotikou Syndesmu Street facade. 3. Apartment house 1. Model.

Η αρχιτεκτονική ομάδα Divercity ιδρύθηκε τό 2004 στην Άθήνα από τόν Νικόλα Τραβασάρο και τή Δήμητρα Καραμελιά. Θεωρώντας τήν αρχιτεκτονική διεθνή συζήτηση, τό 2007 ή Divercity αποκτά νέα βάση στό Λονδίνο. Στην ομάδα εντάσσονται ό Δημήτρης Τραβασάρος, ό Χρήστος Τραβασάρος και ή Χριστίνα Άχτύπη. Με βάση τήν Άθήνα και τό Λονδίνο, ή Divercity δραστηριοποιείται σε ένα ευρύ φάσμα έργων, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ιδιωτικές κατοικίες, επιχειρήματα κατοικιών, ξενοδοχεία, καταστήματα και έμπορικούς χώρους. Η ομάδα ή Divercity συμπεριλήφθηκε στό Wallpaper* Architects Directory ως ένα από τά σημαντικότερα νέα αρχιτεκτονικά γραφεία στον κόσμο και ήταν υποψήφια γιά τό Ευρωπαϊκό Βραβείο Αρχιτεκτονικής Mies van der Rohe μέ τήν ολοκληρωμένο έργο «Συγκρότημα κατοικιών 360°, Πάτρα».

1. Δημήτρης Τραβασάρος (Άθήνα, 1974), (εικ. 1). Αρχιτέκτων ΕΜΠ (1999), March Bartlett School of Architecture, UCL (2000). Άσχολείται με τή μελέτη ιδιωτικών έργων και έχει λάβει μέρος σε πανελληνίους και διεθνείς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς (τέσσερα α' βραβεία, μία διάκριση). Μελέτες τής όλης του έχουν παρουσιαστεί σε ομαδικές εκθέσεις αρχιτεκτονικής και έχουν δημοσιευθεί σε αρχιτεκτονικά περιοδικά στην Έλλάδα και τό εξωτερικό. Έχει διδάξει αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και σχεδιασμό έσωτερικών χώρων στό Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών (1999-2000, Π.Δ. 407/80, 2002-07), ενώ από τό 2007 διδάσκει αρχιτεκτονικό σχεδιασμό στην Bartlett School of Architecture, UCL.

2. Δήμητρα Καραμελιά (Άθήνα, 1975), (εικ. 2). Αρχιτέκτων ΕΜΠ (1998), Πανεπιστήμιο ΔΠΜΣ του ΕΜΠ στην κατεύθυνση Ι-Σχεδιασμός, χώρος, πολιτισμός (2004). Άσχολείται με τή μελέτη ιδιωτικών έργων. Μελέτες τής όλης τής έχουν παρουσιαστεί σε ομαδικές εκθέσεις αρχιτεκτονικής και

έχουν δημοσιευθεί σε αρχιτεκτονικά περιοδικά στην Έλλάδα και τό εξωτερικό.

> Δημήτρης Τραβασάρος (Άθήνα, 1978), (εικ. 3). Αρχιτέκτων του London South Bank University (Bachelor of Arts in Architecture 2000, Postgraduate Diploma in Architecture 2002). Άσχολείται με τή μελέτη ιδιωτικών έργων και έχει λάβει μέρος σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς (ένα α' βραβείο). Δουλειά του έχει παρουσιαστεί σε ομαδικές εκθέσεις αρχιτεκτονικής και έχει δημοσιευθεί σε αρχιτεκτονικά περιοδικά στην Έλλάδα και τό εξωτερικό.

> Χριστίνα Άχτύπη (Πάτρα, 1980), (εικ. 4). Αρχιτέκτων ΕΜΠ (2005), March Bartlett School of Architecture, UCL (2009). Άσχολείται με τή μελέτη ιδιωτικών έργων και με εφαρμογές του παραμετρικού σχεδιασμού στην αρχιτεκτονική. Έχει λάβει μέρος σε διεθνείς διαγωνισμούς (δύο α' βραβεία, μία διάκριση). Μελέτες τής έχουν παρουσιαστεί σε ομαδικές εκθέσεις αρχιτεκτονικής (4^ο Biennale Αρχιτεκτονικής Τοπίου, Βαρκελώνης 2006, 1^ο Biennale Αρχιτεκτονικής, Rotterdam 2003) και έχουν δημοσιευθεί σε αρχιτεκτονικά περιοδικά στην Έλλάδα και τό εξωτερικό. Τό 2008 συνεπιμελήθηκε τήν έκθεση και τόν κατάλογο «Athens by Sound», έθνική συμμετοχή τής Έλλάδας στην 11^η Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής στην Biennale τής Βενετίας, με γενικό τίτλο: «Out there. Architecture beyond building».

> Χρήστος Δημητρίουκας (Πάτρα, 1974), (εικ. 5). Απόφοιτος Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων του ΤΕΙ Πειραιά (1997). Μετά τήν πενταετή άπασχόλησή του στην επίβλεψη και κατασκευή τής γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, άσχολείται ως μηχανικός κατασκευής με τήν κατασκευή και επίβλεψη ιδιωτικών έργων.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ 360°, ΠΑΤΡΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ **Diversity/ΝΙΚΟΛΑΣ ΤΡΑΒΑΣΑΡΟΣ**

360° APARTMENT BUILDING, PATRAS
ARCHITECTS **Diversity/N. TRAVASAROS**

Τό οικόπεδο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αγίου Κωνσταντίνου και Άλφου στην Πάτρα. Η θέση του οικοπέδου (όριο πόλης-θάλασσας, κοντά στον παραλιακό άξονα της πόλης), η αναλογία και η κλίμακά του έθεσαν εξαρχής δύο βασικά ζητήματα: την ένταξη του κτιρίου στον αστικό ιστό και την εξασφάλιση οπτικής συνέχειας με τη θάλασσα.

Τό 360° είναι τετραώροφο σέ pilotis με υπόγειο χώρο στάθμευσης και δώμα και περιλαμβάνει 30 διαμερίσματα. Άπεννοχοποιημένο από την κλίμακά του, άρθρώνεται σέ ένα σύστημα γραμμικών χαράξεων που διατρέχουν τό σύνολο του μήκους του οικοπέδου, εξασφαλίζοντας τή μέγιστη διαμπερότητα στα διαμερίσματα. Η οριζοντιότητα του κτιρίου εντείνεται και από τή γραμμική χάραξη τής φύτευσης του υπαίθριου χώρου, ενώ διακόπτεται σημειακά από τά κατακόρυφα στοιχεία του συγκροτήματος: τά κλιμακοστάσια και τούς «κατακόρυφους κήπους» στους εξώστες των διαμερισμάτων.

Η επιλογή των υλικών (ένιαϊες επιφάνειες κρυστάλλου, ξύλινο δάπεδο στό σαλόνι που περνά ένιαίο στόν εξώστη, άυλα κρυστάλλινα στηθαία) επιλέγονται ώστε νά ένισχύσουν τήν οπτική συνέχεια με τή θάλασσα και τόν περιβάλλοντα χώρο, περιορίζοντας τά όρια μεταξύ έσωτερικού-έξωτερικού χώρου.

Τό συγκρότημα κατοικιών 360°, ήταν υποψήφιο γιά τό Εύρωπαϊκό Βραβείο Αρχιτεκτονικής Mies van der Rohe (2009).

Σύμβουλος αρχιτεκτονικών: Trac/Γάκης Τραβασάρος. Συνεργάτες αρχιτέκτονες: Δήμητρα Καραμπελιά, Δημήτρης Τραβασάρος, Anno Lingens, Χριστίνα Άχτύπη, Άποστολία Κοκκίνη και Σάντυ Παπασταυροπούλου. Μελέτη στατικών: Ι. Κιούρτης. Μελέτη ηλεκτρομηχανολογικών: LDK Κοηλιάνης. Μελέτη φωτισμού: Diathlasis Architectural Lighting.

Μελέτη: 2005-06. Κατασκευή: 2006-08.

Φωτογραφίες Ε. Attali, C. Cunliffe, Χ. Λουιζίδη και Κ. Γληνού.

Covering an entire block, this four-storey building is comprised of 30 apartments with commanding sea views. The apartment block is articulated as a system of linear features running through the length of the plot; they accentuate the sense of movement along the waterfront highway by deviating slightly from the site's perimeter. Vertical elements such as staircases and balconies slash through the lateral lines like blades, creating privacy and drama. Visual continuity with the landscape is created by blurring the boundaries between interior and exterior spaces.

360° was selected as a candidate for the European Union Prize for Contemporary Architecture Mies van der Rohe Award (2009). Architectural consultant: Trac/T. Travasaros. Collaborating architects: D. Karabelia, D. Travasaros, A. Lingens, C. Achtypi, A. Kokkini and S. Papastavropoulou.

Design: 2005-06. Construction: 2006-08.

1. Νοτιοδυτική όψη.
2. Τοπογραφικό.
3. Βορειοδυτική όψη.

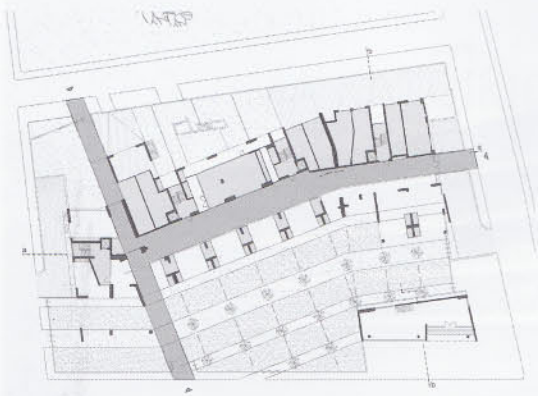
4. Τομή.
5. Βορειοδυτική όψη/είσοδος pilotis.

1. Southwest elevation.
2. Site plan.
3. Northwest elevation.

4. Section.
5. Northwest elevation/pilotis entrance.

6. Κάτοψη Ισογείου.

6. Ground floor plan.

7. Κάτοψη α' όρόφου.

7. First floor plan.

8. Κάτοψη β' όρόφου.

8. Second floor plan.

9. Κάτοψη γ' όρόφου.

9. Third floor plan.

10. Κάτοψη δ' όρόφου.

10. Fourth floor plan.

11. Θέα προς τόν παραλιακό άξονα τής πόλης.

11. View towards the coastal axis of the city.

12. Κλιμακοστάσιο Β.

12. Staircase B.

13. Έξώστες βορειοδυτικής άψης/κατακόρυφοι κήποι.

13. Verandahs of northwest elevation/vertical gardens.

7

9

13

ΔΙΠΛΟΚΑΤΟΙΚΙΑ, ΑΝΤΙΡΡΙΟ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ **Divercity/ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΡΑΒΑΣΑΡΟΣ**

DOUBLE HOUSE, ANTIRRIOS
ARCHITECTS **Divercity/D. TRAVASAROS**

1. Όψη 3.
  2. Νοτιοδυτική όψη.
  3. Νοτιοανατολική όψη.
-
1. Elevation 3.
  2. Southwest elevation.
  3. Southeast elevation.

Τό πρόγραμμα άφορούσε δύο αυτόνομες κατοικίες, με δυνατότητα νά ένωθούν καί νά λειτουργήσουν ένιαία. Τό κτίριο χτίστηκε σέ οικόπεδο σέ άμεση γειτνίαση με τή θάλασσα καί σημείο αναφοράς τή γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου στόν νότο καί θέα πρός τό βουνό στόν βορρά, σέ μεγάλη άπόσταση άπό οποιαδήποτε άλλη κατασκευή.

Τό κτίριο τοποθετήθηκε παράλληλα στήν άκτογραμμή καί μοιράζει ίσομερώς στίς δύο κατοικίες τή μοναδική θέα τής γέφυρας. Μιά τεθλασμένη διαγώνια χάραξη στόν χώρο σχηματίζει τήν πρώτη άπό τίς δύο κατοικίες ως τμήμα ενός ιδεατού πρίσματος. Η διαγώνια αυτή χάραξη εκφράζεται πίσω άπό τό πρώτο επίπεδο τής όψης ως κίνηση καί μεταφέρει τήν κυκλοφορία, καθάροντας συνεχώς τή θέα στή θάλασσα. Η δεύτερη κατοικία καταλαμβάνει τό υπόλοιπο του ιδεατού αυτού πρίσματος. Τό καθιστικό της στό ίσόγειο τονίζει τή διαμπερότητα του οικόπεδου καί άναδεικνύει τή σχέση θάλασσας-βουνού, ένώ ο χώρος των ύπνοδωματίων στόν όροφο άναζητεί τή σχέση αυτή πίσω άπό ένα πιό σκληρό (έσωστρεφές) περιβλήμα με γραμμικά άνόγματα.

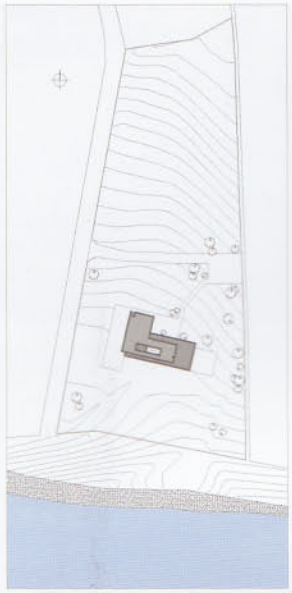
Μελέτη στατικών: Γ. Ζησιμάτος.
Μελέτη: 2004. Κατασκευή: 2005-07.
Φωτογραφίες C. Cunliffe.

The two houses are positioned parallel to the coastline in order to maximise the unbroken sea views. The brief was to create two separate houses that could be inter-connected to function as a single unit. The outline of the first house is delineated by a zigzag line that cuts through the space, like part of an imaginary prism. The glass facade on the first floor follows this zigzag line, creating a sense of movement and framing the view. The second residence occupies the remainder of the prism. Both buildings share an internal atrium, which facilitates movement between the two and creates visual interplay between the various spaces.

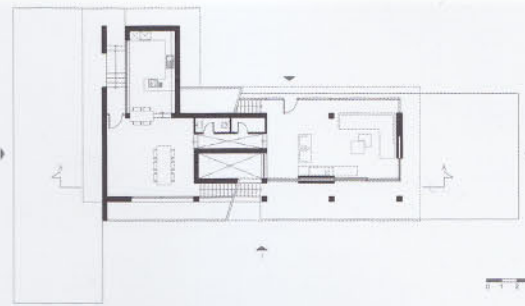
Design: 2004. Construction: 2005-07.

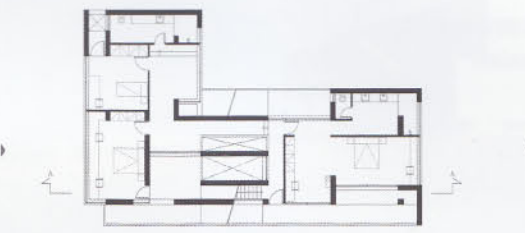

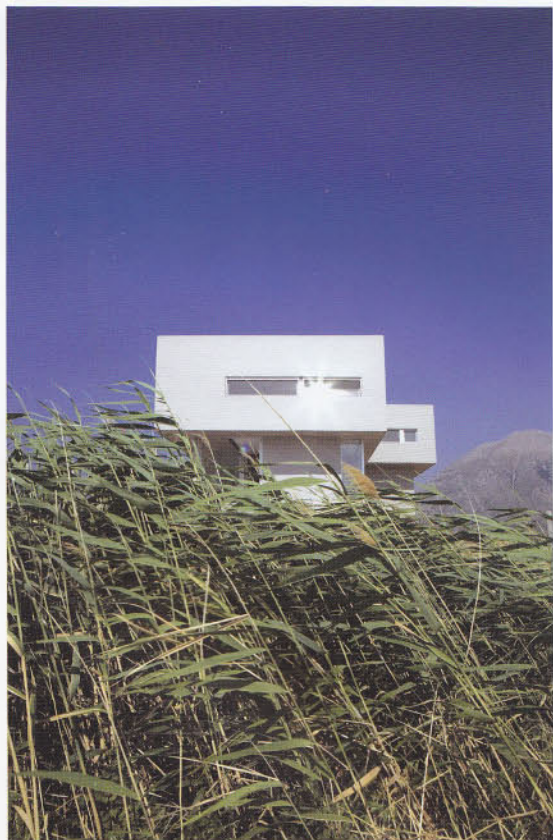
4

5

6

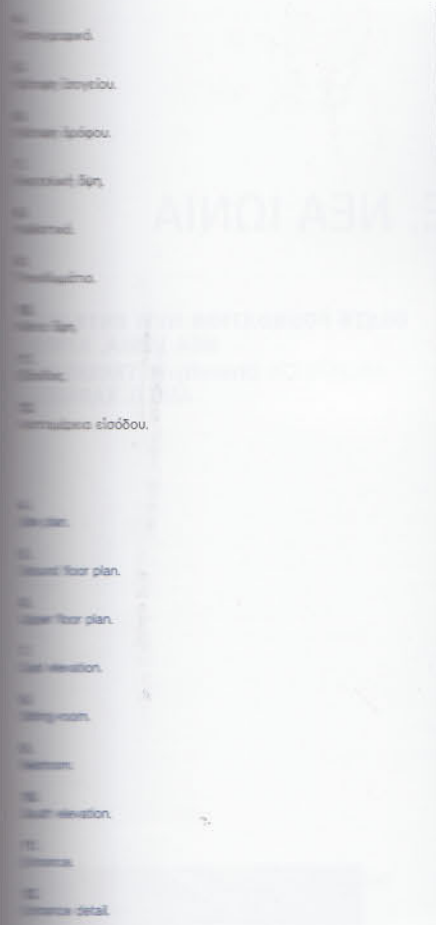
7

8

9

10

11

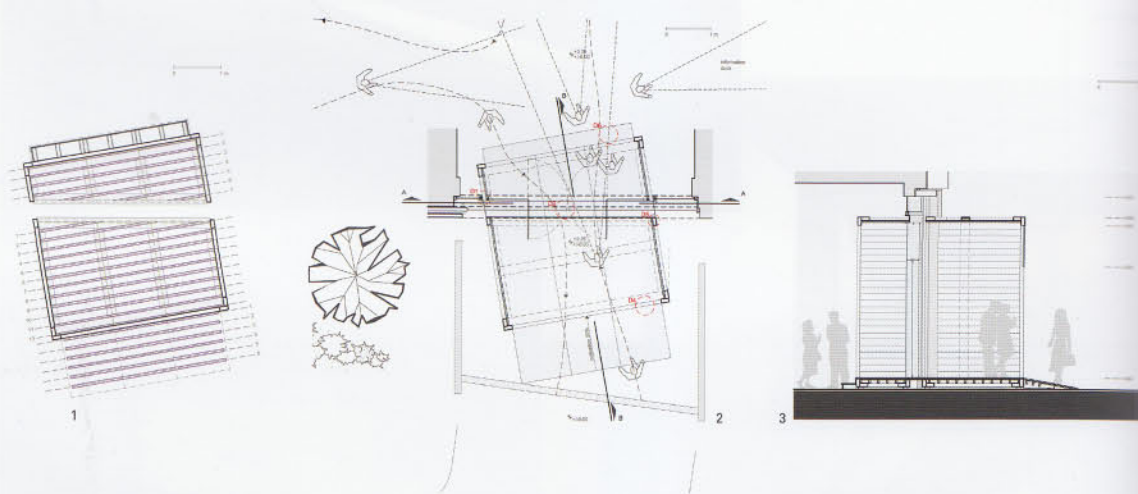
12

ΝΕΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΔΕΣΤΕ, ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ **Diversity/ΝΙΚΟΛΑΣ ΤΡΑΒΑΣΑΡΟΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑ**

**DESTE FOUNDATION NEW ENTRANCE,
NEA IONIA, ATHENS**
ARCHITECTS **Diversity/N. TRAVASAROS
AND D. KARABELIA**

Η νέα είσοδος του ιδρύματος ΔΕΣΤΕ εξετάζει και αμφισβητεί τη σχέση «θεατή-έκθέματος». Συγκροτείται γύρω από μία ανατροπή στη σχέση αυτή - τη μεταβολή του θεατή σε έκθεμα. Ένα κιβώτιο μεταφοράς έργων τέχνης βρίσκεται άκουμπισμένο στο κατώφλι του κτιρίου και γίνεται αντίληπτο ως Κιβωτός της Τέχνης. Το κιβώτιο ξεφεύγει από την κλίμακα του αντικειμένου και μετατρέπεται σε χώρο-πέρασμα για τόν επισκέπτη. Η στιγμή της εισόδου γίνεται έτσι ή στιγμή της ανατροπής - στη θέση του έκθέματος βρίσκεται πλέον ο θεατής.

Συνεργάτης αρχιτέκτων: Άγγελίνα Μανίτσα.
Μελέτη-κατασκευή: 2007.
Φωτογραφίες Χ. Λουζίδη και Κ. Γληνού.

The DESTE Foundation for Contemporary Art is home to the most important private collection of modern art in Greece. Playing with preconceived ideas about how we relate to art, the entrance reconfigures the relationship between the "viewer" and the "exhibit". A giant crate - identical to those used for the transportation of artworks - is placed outside the building. Thanks to its distorted scale, the crate is transformed from a piece of packaging into a threshold which leads into a "container" for culture. The transition is articulated upon the moment of entry, when the visitor becomes an exhibit in a glass display case.

Collaborating architect: A. Manitsa.
Design-construction: 2007.

